

Извештај о спроведеној *ex-ante* анализи ефеката

Извештај се односи на Предлог уредбе о утврђивању Програма коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање активности и мера унапређења и развоја области електронских комуникација и информационог друштва у 2020. години (у даљем тексту: Уредба).

Правни основ за доношење ове Уредбе садржан је у члану 27а став 5. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, бр. 44/10, 60/13 – УС, 62/14 и 95/18 – др. закон) којим је прописано да Влада на предлог Министарства доноси годишњи програм коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање активности и мера унапређења и развоја области електронских комуникација и информационог друштва у складу са стратегијама развоја у области електронских комуникација и информационог друштва.

1. Анализа постојећег стања и дефинисање промене која се предлаже

Буџетски фонд за унапређење и развој области електронских комуникација и информационог друштва (у даљем тексту: Буџетски фонд) оснива се ради евидентирања средстава која представљају разлику прихода и расхода утврђених годишњим финансијским извештајем Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге, а која се уплаћују на одговарајући рачун прописан за уплату јавних прихода буџета Републике Србије и користе се преко Министарства за унапређење и развој области електронских комуникација и информационог друштва.

Министарство у складу са чланом 27а доноси годишњи програм коришћења средстава Буџетског фонда.

Уредбом се доноси Програм коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање активности и мера унапређења и развоја области електронских комуникација и информационог друштва у 2020. години (у даљем тексту: Програм) којим се финансирају активности на реализацији програмских активности:

- 1) широкопојасна комуникациона инфраструктура;
- 2) развој информационо-комуникационе инфраструктуре у установама образовања, науке и културе;
- 3) развој информационо-комуникационе инфраструктуре у основним и средњим школама у Републици Србији „Повезане школе” – Фаза II.

Доношењем Уредбе створиће се услови за даљи развој и унапређење области електронских комуникација и информационог друштва кроз унапређење инвестиција са циљем:

- унапређења широкопојасне комуникационе инфраструктуре кроз изградњу недостајуће приступне инфраструктуре у руралним насељима и повезивањем јавних установа и домаћинства на широкопојасну мрежу;

- повезивања основних и средњих школа, осталих установа образовања, установа науке и установа културе на образовну и научно-истраживачку рачунарску мрежу Информационо-комуникационе установе „Академска мрежа Републике Србије – АМРЕС”;

- развоја информационо-комуникационе инфраструктуре у основним и средњим школама у Републици Србији кроз реализацију пројекта „Повезане школе” – Фаза II;

Развој економије и одржив раст тог тренда, представља поред придруживања Србије

Европској унији, један од главних изазова за нашу државу. Данас, један од неопходних услова за економски развој Србије чини развој широкопојасне приступне мреже (*broadband*) и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) као део основне инфраструктуре.

Доношење Уредбе остварује се у оквиру важећих прописа, односно Закона о електронским комуникацијама и Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину.

Потребно је истаћи да је Министарство трговине, туризма и телекомуникација (у даљем тексту: Министарство) током 2017. и 2018. године, у сарадњи са Европском банком за обнову и развој (ЕБРД), израдило детаљну анализу стања по питању доступности фиксног широкопојасног приступа интернету, као и студију којом су предложени различити модели подстицаја изградњи фиксне широкопојасне инфраструктуре у зависности од географских, демографских као и социо-економских специфичности одређених делова територије Републике Србије.

Министарство је у другој половини 2019. године, у сарадњи са операторима електронских комуникација израдило мапе доступности фиксног широкопојасног приступа у Републици Србији и резултати су показали да у Републици Србији постоји нешто више од пола милиона домаћинстава у руралним пределима где не постоји економски интерес оператора за развој инфраструктуре која се заснива на приступу следеће генерације („беле и сиве NGA зоне“).

У првој фази препознато је 1.518 насеља у Републици Србији са 251.960 домаћинстава у којима је оправдана интервенција путем капиталних подстицаја, јер у истим испод 40% домаћинстава има могућност широкопојасног приступа нове генерације, као и 1.370 насеља са 70.712 домаћинстава у којима је препозната потреба за интервенцијом која би такође могла бити реализована путем капиталних подстицаја.

Реализација заједничке изградње широкопојасне комуникационе инфраструктуре у „белим зонама” у Републици Србији, омогућиће да се подстицајима државе повеже на интернет најмање 600 школа, односно јавних установа, месних заједница и других објеката републичких и органа локалне самоуправе и, према проценама, приближно 90.000 домаћинстава на дефинисаним територијама у околини објеката јавне намене.

Без реализације наведених активности у наредних 5-10 година руралне области не би биле покривене широкопојасном комуникационом инфраструктуром.

Напомињемо да реализација програмских активности представља уједно и спровођење стратешких приоритета Републике Србије који су утврђени важећим документима јавних политика, и то:

Стратегијом развоја мрежа нове генерације до 2023. године која има за главни циљ обезбеђивање неопходне инфраструктуре за развој *Јединственог дигиталног тржишта* у Републици Србији и

Програмом економских реформи за период од 2020-2022 године у оквиру кога је утврђена структурна реформа **15. Унапређење сервиса електронске управе и образовања кроз развој националне информационо-комуникационе инфраструктуре** чији је циљ унапређење регулативе, изградња широкопојасних мрежа, као и изградња комуникационе инфраструктуре у образовању како би се обезбедили савремени сервис електронске управе и образовања свим корисницима;

2) Утврђивање циљева

Да би остварила одрживи раст заснован на економији знања, Република Србија ће морати да оствари квалитетнији економски раст и квалитативне развојне ефекте: технолошки напредак, структурне промене, продуктивно запошљавање и јачање конкуренције.

Посебан изазов у развоју економије засноване на знању представља стварање услова за подршку ширења и јачању улоге информационо-комуникационих технологија у будућем развоју Републике Србије.

Циљ предметне промене је изградња и ефикасније коришћење постојећих капацитета комуникационе инфраструктуре коју чине електронско комуникациони ресурси (технолошки, организациони и пословни, у јавном или приватном власништву), путем којих се омогућавају електронске комуникационе услуге за грађане, привреду и јавни сектор.

Општи и посебни циљеви су усклађени са стратегијама и Акционим плановима из области електронских комуникација, а пре свега са Програмом економских реформи као и Акционим планом за спровођење Програма Владе.

Реализацију активности за остваривање предвиђених циљева Министарство ће пратити кроз следеће показатеље учинка:

- број руралних насеља до којих је изграђена оптичка мрежа по моделу мидмајл субвенције (циљна вредност до 2022. године је 600 насеља) и

- број школских објеката у којима је изграђена бежична локална рачунарска мрежа (циљна вредност до 2022. године је 1800 школа).

3) Идентификовање јавних политика

Предлагач није разматрао друге опције за решавање уоченог проблема, обзиром да опција „*status quo*” није прихватљива јер је у супротности са општим и посебним циљевима и да су резултати спроведене анализе стања показали да су подстицајне мере државе неопходне како би се изградила комуникациона инфраструктура и омогућио равномеран регионалан развој у Републици Србији.

Спровођење овог прописа је у искључивој надлежности Министарства надлежног за послове телекомуникација и информационог друштва које располаже са ресурсима потребним за спровођење идентификоване јавне политике.

4) Анализа финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Средства потребна за спровођење ове Уредбе обезбеђена су кроз наведене апропријације Буџетског фонда као и кроз одобрење пројектног зајма у 2020. години са Европском банком за обнову и развој за реализацију пројекта „Изградња широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије – Фаза 1“

У првој половини 2020. године Министарство ће завршити преговоре о кредиту са Европском банком за обнову и развој након чега ће се знати сви детаљи пројектног зајма.

Спровођење изабране опције имаће капиталне трошкове који се односе на вођење централизоване базе података о изграђеној инфраструктури које сада није могуће проценити.

Након реализације активности и мера утврђених Програмом односно изградњом и ефикаснијим коришћењем постојећих капацитета комуникационе инфраструктуре услуге електронских комуникација биће доступне становништву повезаних области. Доступност услуга омогућиће заснивање претплатничког односа и директно утицати на јавне приходе кроз наплату пореза за пружене услуге.

5) Анализа економских ефеката

Позитиван ефекат примене изабране опције огледа се, пре свега, кроз развој

руралних области, повезивање привредних региона, развој индустријских зона, као и повећање употребе нових технологија и иновација у пословању и образовању.

Изградња широкопојасне комуникационе инфраструктуре омогућиће равномеран регионалан развој у Републици Србији, јер се у регионима са високом пенетрацијом широкопојасног приступа и применом информационо-комуникационих технологија, јавља значајан утицај на пораст БДП и запошљавање док ће омогућавање операторима отвореног приступа изграђеној субвенционисаној мрежи повећати избор корисника и омогућити развој делотворне конкуренције.

Широкопојасни приступ интернету и информационо-комуникационим технологија утиче на брже, сигурније и ефикасније пословање чиме се повећава продуктивност предузећа и смањују трошкови пословања. То даље указује и да изградња широкопојасних комуникационих мрежа омогућава запошљавање, дигитални масовни рад, као и пораст броја радних места у свим секторима.

Употреба информационо-комуникационих технологија позитивно утиче на административне процедуре смањујући сложеност и број процедура, трошкове, уз повећање ефикасности. Омогућавањем приступа широкопојасном интернету, обезбеђује се боља доступност производа, као и приступ информацијама о цени или квалитету, на основу чега потрошач може лакше да донесе одлуку.

Изабрана опција утиче на проширење приступа образовним могућностима становништва Републике Србије и коришћење дигиталних технологија у образовању.

Увођењем е-образовања позитивно се утиче на подизање нивоа дигиталне писмености становништва, што је посебно важно за развој руралних области. Повезују се наставници, ученици и родитељи све у циљу што ефикаснијег система образовања.

6) Анализа ефеката на друштво

Развој и унапређење широкопојасне инфраструктуре има за циљ обезбеђивање и омогућавање приступа врло брзом интернету за све грађане, пословне субјекте, институције и организације. Са једне стране, сама изградња широкопојасних комуникационих мрежа омогућава запошљавање, док са друге стране широкопојасна инфраструктура омогућава рад преко интернета и пораст броја радних места у области информационих и комуникационих технологија.

Реализацијом мера обезбеђује се могућност приступа интернету свим грађанима, без разлике и са једнаким могућностима.

У складу са наведеним изабрана опција неће проузроковати директне материјалне трошкове грађанима док ће од изградње и ефикаснијег коришћења постојећих капацитета комуникационе инфраструктуре електронских комуникација користи имати цело друштво односно ефекти реализације изабране опције неће штетно утицати на неку специфичну групу популације.

7) Анализа ефеката на животну средину

Нема утицаја изабране опције на животну средину, здравље људи и квалитет и структуру екосистема као и на флору и фауну.

8) Анализа управљачких ефеката

Изабраном опцијом се не уводе организационе, управљачке или институционалне промене обзиром да је Министарство кадровски и технички оспособљено да одговори захтевима за остварење утврђених циљева.

За реализацију изабране опције није било потребе извршити реструктурирање Министарства.

Изабрана опција је у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика и спровођење одмах по њеном доношењу, а за њено спровођење није потребно увођење додатних мера.

Такође, изабрана опција не утиче на владавину права и безбедност.

9) Анализа ризика

Изабрана опција је приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду обзиром да су Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину за спровођење идентификованих опција обезбеђена средстава, и то:

1) у износу од 2.282.628.000 динара у оквиру раздела Буџетског фонда и

2) у износу 2.129.400.000 динара (18.000.000 евра) кроз пројектни зајам са Европском банком за обнову и развој, кроз реализацију пројекта „Изградња широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима Републике Србије – Фаза 1“

Обзиром да су за спровођење изабране опције обезбеђена финансијска средства следећа најважнија идентификована кочница развоја комуникационе инфраструктуре је сложеност процедура за добијање потребних дозвола за изградњу оптичких мрежа.

Питања за која је процењено да нису релевантна за проблематику Уредбе, изостављена су из Извештаја о спроведеној анализи ефеката за документ јавне политике.

Током утврђивања јавне политике Министарство је 2. октобра 2019. године одржало састанак са шест водећих оператора електронских комуникација у Републици Србији (фокус група) на којем је договорена сарадња на прикупљању података о доступности широкопојасне комуникационе инфраструктуре као и начин прикупљања података.

Због великог обима података које је било потребно доставити и обрадити у потребном формату, са фокус групом утврђен је примерен рок за достављање података по договореним регионима.

Накод постигнутог договора о формату, року за достављање података као и заштити података који чине пословну тајну, Министарство је упутило захтев свим операторима регистрованим код Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.

Резултати спроведене анализе стања указали су на оправданост доношења документа јавне политике у циљу унапређења услова за изградњу инфраструктуре и спровођења подстицајних мера државе.